

was via de IJzer en de Lovaart/Venepe (1183) met Ieper verbonden. Brugge werd in 1180 via de Reie met de nieuwe havenstad Damme verbonden.

Is de historische context voldoende gekend, omtrent de topografische evolutie van de havens bleven heelwat vragen over.

Twee van deze havensteden werden de laatste jaren aan een vernieuwd stadsarcheologisch en geologisch onderzoek onderworpen. Het zijn Nieuwpoort en Damme. Deze multidisciplinaire aanpak leverde verrassende gegevens vooral betreffende de vroegste stadsontwikkeling van de havens. De haveninfrastructuur onderging in de eerste eeuwen immers drastische aanpassingen te wijten aan het sterk evoluerende landschap en een reeks technische aanpassingen. Samengevat kunnen we het volgende scenario voor vroegste ontwikkeling van de Vlaamse havens voorstellen. Er is een evolutie van getijdehavens naar een haven uitgerust met kades dit teneinde in te spelen op de steeds groeiende capaciteit en diepgang van de vrachtschepen. Dit alles ging gepaard met een belangrijke landwinning wat ondermeer toeliet de toenemende bevolking van de stad op te vangen.

Uit wat voorafgaat blijft eens te meer dat er vanavond een reeks weinig of niet gekende aspecten van ons maritiem verleden aan het bod komen. Het wordt dan ook een avond die U niet moogt missen... en vergeet niet, breng een andere belangstellende mee zelfs als hij geen lid is.

J.B. DREESEN

MONUMENTENZORG, VROEGER EN NU

door Yvan VAN HYFTE

Het begaan zijn met ons bouwkundig patrimonium is niet nieuw. De Commissie voor Monumentenzorg mag zich "koninklijk" heten want dit genootschap was reeds in het begin van onze eeuw actief.

Op 29 september 1903 komt een delegatie naar het historisch kerkje van Mariakerke om de teleurgang van dit zeldzame Oostends monument vast te stellen. Op 7 oktober 1903 stuurt de commissie een schrijven naar het Ministerie van Justitie (waaronder kerken ressorteren).

De franstalige brief toont ons duidelijk de lamentabele toestand van een kerk die toen nog veel meer te verduren zou krijgen.

"... De kerk van Mariakerke dateert van de laatste spitsboog-periode; ze heeft een massieve toren, een uniek kerkschip en een koor. Nog niet zo lang geleden heeft men aan weerszijden van het schip twee kleine kapellen bijgebouwd. De kerk te midden zijn omgeving heeft een zeker belang om het pittoreske zicht : een enig mooie site aan de voet van de duinen. Daarnaast is het één van de zeldzame voorbeelden van kleine kerkjes aan de zee. Dit dubbel motief vraagt om conservering.

Van buiten echter is het gebouw in een heel slechte staat, vooral de westelijke facade. Het metselwerk is losgekomen zodat instortingsgevaar niet denkbeeldig is. Het dakwerk is bijna een ruïne zodat het regenwater meer en meer binnensijpelt. Er moeten dringend maatregelen tot restauratie genomen worden.

Binnen is het enigzins wat beter; toch is het pleisterwerk en het plafond aan herstelling toe. Zonder dat ze een grote, artistieke waarde hebben, zijn de gewelfschilderingen voor het decoratief

geheel belangrijk.

Het meubilair en de lambrisering is in Lodewijk XV en XVI-stijl; met zorg moeten ze bewaard blijven. Voor de rest heeft het kerkgebouw weinig belangrijks.

De Stedelijke Administratie moet dringend een project opzetten om het bedehuis terug in zijn oorspronkelijke staat te brengen. Bij gebrek aan fondsen heeft de lokale overheid, die recent bij Oostende is geannexeerd, dit niet kunnen realiseren. Om dit plan behoorlijk aan te pakken moet eerst een studie gemaakt worden van het witsel dat gedeeltelijk moet weggenomen worden om te zien of er onder de vele lagen kalk soms geen oude architectonische elementen weggestopt zijn...."

Op 22 december 1903 beslist de gemeenteraad een krediet in te schrijven op de begroting van 1904 en hoopt op de tussenkomst van de provincie en de departementen van Justitie en Schone Kunsten.

De werkzaamheden startten in 1905 en 2 jaar later werden de fresco's gerestaureerd door de Brugse kunstenaar Flori VAN ACKER.

*
* * *

Iets helemaal anders en toch zo verwant.

Onlangs las ik in een Vlaamse krant dat de procedure tot bescherming van de Victor Jacobslei is ingezet. Die lei ligt niet zo ver van zijn beschermde tijdgenote en veel "sjiekere" Cogels Osylei.

Toen ging er een lichtje in me op. In ons tijdschrift hebben lichtgevende auteurs al zo vaak en met overredingskracht ideeën naar voren gebracht, maar het licht schijnt nog altijd in de duisternis van het Ernest Feysplein.

En toch blijven mensen dromen van en hopen op de bescherming van bepaalde stadsgezichten. Van de bewuste Antwerpse lei met zijn erkers en balkonnetjes naar onze eigen Muscarstraat is slechts een kleine stap. Wie kan er blind blijven voor die even charmante als gezellige erkertjes die aan de François Musinstraat een eigen cachet verlenen? Waarom mag of kan de Kimmelbergstraat (of een deel ervan) geen aspirant-MUSEUMSTRAAT worden als een ministriële beschermingsprocedure wordt ingezet zoals in Berchem? Wandel eens rustig door de Boekareststraat wanneer een vroege zon valt op de witte balkons... Een palet van details!

Wij hebben in onze stad heel wat harmonieuze eenheidsbebouwing maar we lopen er achteloos aan voorbij.

Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting Louis WALTNIEL plaatste een stuk van de lei op het voorontwerp van de lijst voor bescherming vatbare stadsgezichten. Een begin van klassering van gevels en bedaking.

Droom ik als ik een "nieuw" begrip, MUSEUMSTRAAT, lanceer dat anderen tot nadenken aanzet? De concrete uitwerking van die denkoefening laat ik alvast aan deskundigen over.